

İbtidai pillə müəllimləri üçün test

Riyaziyyat

Təlimat

Qarşınızdaki imtahan testinin elektron bukletidir.

Test iki hissədən ibarətdir – peşə biliyi və akademik qabiliyyət.

Testin maksimal xalı – 53-dir.

Testdə verilmiş tapşırıqlar format baxımından müxtəlifdir. Hər bir tapşırığın təlimatını diqqətlə oxuyun, tapşırığı yerinə yetirmək üçün nə tələb olunduğunu yaxşı düşünün və sonra cavabı seçin və yazın.

Nəzərə alın:

- Əgər düzgün cavabla bərabər səhv cavabı da qeyd etsəniz, xal ala bilməyəcəksiniz.

Testdə işləmək üçün sizə 4 saat vaxt
verilir. Uğurlar arzulayırıq!

Fənn biliyi

(1) 1. a natural ədədi 8-ə və 10-a qalıqsız bölünür. Həmin a ədədi sadalananlardan hansına mütləq qalıqsız bölünəcək?

I. 2

II. 40

III. 80

ə) I və II;

ə) II və III;

ç) yalnız I;

ç) yalnız II.

(1) 2. 600 q yağa və 1,5 kq kəsmiyə 33 lari ödədilər. Əgər 1 kq yağ 35 lari olarsa, 1 kq kəsmik neçə laridir?

ə) 6,5 lari;

ə) 7 lari;

ə) 7,5 lari;

ə) 8 lari.

(1) **3.** Tərəfinin uzunluğu 450 sm olan kvadrat bərabər düzbucaqlılara bölünüb. Hər bir düzbucaqlının uzunluğu 90 sm, eni isə 15 sm-dir. Bölünmə nəticəsində neçə belə düzbucaqlı alındı?

- а) 80
- б) 105
- в) 120
- г) 150

(1) 4. Tutaq, ki indi səhər saat 06.00-dır. Birisigün saat 15.00 neçə saat sonra olacaq?

ə) 43

ə) 55

ə) 57

ə) 59

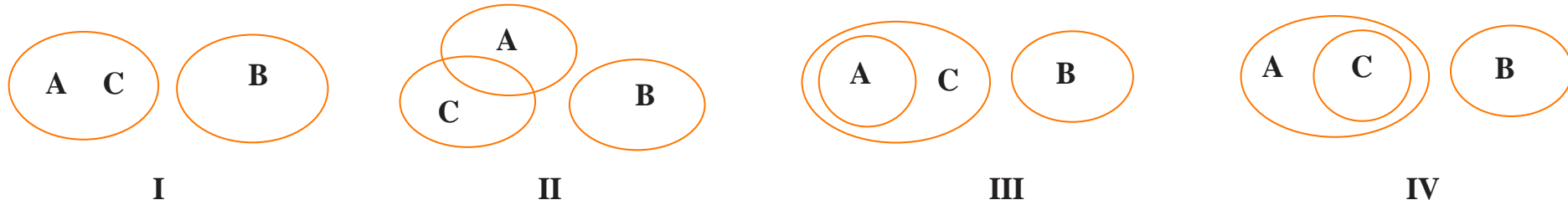
(1) 5. Qutuda 6 qırmızı, 7 sarı, 5 mavi və 3 yaşıl top var. Qutudan ən az neçə ədəd top götürməliyik (qutuya baxmadan) ki, götördüyümüz toplar arasında mütləq 4 mavi və ya 4 sarı top olsun?

- ə) 14
- ə) 16
- ə) 18
- ə) 20

(1) 6. Aydınır, ki:

- Heç bir dağlıq ərazidə üzümçülük inkişaf etməyib.
- Bütün xizək kurortları dağlıq ərazidə yerləşir.

Əgər aşağıda təqdim olunmuş diaqramlarda A dağlıq ərazilər çoxluğunu, B üzümçülük inkişaf edən əraziləri, C isə xizək kurortları çoxluğunu ifadə edərsə, onda hansı hal **mümkün deyil**?

- s) I və II;
ð) II və III;
ğ) III və IV;
ϣ) I, II və III.

(1) 7. Lia kvadratları sonrakı kimi rəngləyir: birincini mavi, ikincini yaşıl, üçüncünü qırmızı, dördüncünü sarı, sonra yenidən - mavi, yaşıl, qırmızı, sarı və s. Lia 150-ci kvadratı hansı rəng ilə rəngləyəcək ?

ə) mavi;

ə) yaşıl;

ə) qırmızı;

ə) sarı.

(1) **8.** Ardıcılığın n -ci həddi bu formul ilə hesablanır: $x_n = 3n - 7$. Bu ardıcılığın hər-hansı həddi ilə ondan sonra gələn həddin cəmi 43-ə bərabərdir. Həmin hədlərin hasili nəyə bərabərdir?

ə) 440-a;

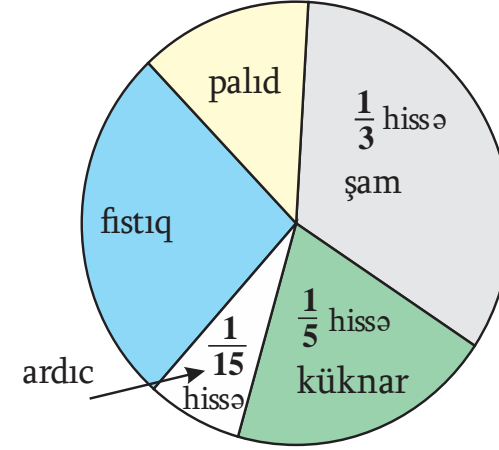
ə) 448-ə;

ə) 456-a;

ə) 460-a.

Göstəricilərin analizi

Diaqramda hər hansı meşə parkda olan iynəyarpaqlı və enliyarpaqlı ağacların say bölgüsü verilib. Bununla yanaşı, diaqramda iynəyarpaqlı ağacların hissələrinin göstəriciləri qeyd olunub, ancaq enliyarpaqlı ağaclarınkı isə qeyd olunmayıb.

Növbəti iki suala bu diaqram əsasında cavab verin.

Suallara keçid: [9](#) [10](#)

(1) 9. Meşədəki enliyarpaqlı ağacların sayı, iynəyarpaqlı ağacların sayının hansı hissəsidir?

ə) $\frac{1}{2}$

ə) $\frac{2}{3}$

ə) $\frac{3}{4}$

ə) $\frac{3}{5}$

[Diaqram baxmaq](#)

(1) **10.** Əgər meşədəki şam ağaclarının sayı, küknar ağaclarının sayından 240 vahid çox olarsa, iynəyarpaqlı və enliyarpaqlı ağacların sayının cəmi nəyə bərabər olar?

ə) 1200

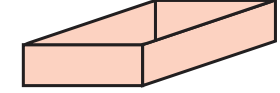
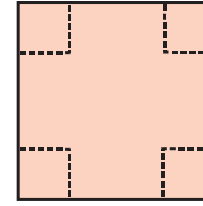
ə) 1500

ə) 1800

ə) 2100

[Diaqram baxmaq](#)

(1) 11. Tərəfinin uzunluğu 6 dm olan kvadrat formalı metal vərəqin küncələrindən, tərəfinin uzunluğu 1,5 dm olan kvadrat formalı hissələr kəsdilər. Artıq qalan vərəqdən düzbucaqlı paralelepiped formalı qutu düzəltdilər (şəklə bax). Düzələn qutunun həcmi nəyə bərabər olacaq?

- ə) 12 dm^3 -ə;
- ə) $12,5 \text{ dm}^3$ -ə;
- ə) 13 dm^3 -ə;
- ə) $13,5 \text{ dm}^3$ -ə.

(1) **12.** 12, 24 və 42-nin ən böyük ortaq bölənini m -ilə, 14, 21 və 12-nin ən kiçik ortaq bölünənini isə n -ilə işarə edək. Aşağıda verilmiş bərabərliklərdən hansı doğrudur?

ə) $m : n = 1 : 10$

ə) $n = 12m$

ə) $m = n : 6$

ə) $m : n = 1 : 14$

(1) **13.** A və B elə ədədlər çoxluğudur ki, $A = \left\{2; \frac{7}{2}; 8; 9,2; 12\right\}$, $A \cap B = \{2; 12\}$. Aşağıda sadalananlardan hansı B çoxluğu ola bilər?

ə) $\left\{2; \frac{7}{2}; 8; 9,2\right\}$

ə) $\left\{2; \frac{9}{2}; 12; 15\right\}$

ə) $\{2; 3,5; 6; 12\}$

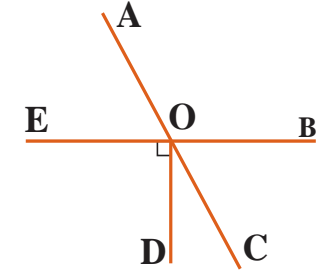
ə) $\{2; 4,5; 9,2; 12\}$

(1) **14.** Data söz verdi ki, o Tuşetini və ya Xevsuretini ziyarət edəcək və əgər Xevsuretini ziyarət etsə, onda Tuşetini də ziyarət edəcək.

Sadalananlardan hansı halda Data sözünü tutmadı?

- ə) Data Tuşetini ziyarət etmədi;
- ə) Data Xevsuretini ziyarət etmədi;
- ə) Data yalnız Tuşetini ziyarət etdi;
- ə) Data həm Tuşetini, həm də Xevsuretini ziyarət etdi.

(1) **15.** EB və AC düz xətlərinin O kəsişmə nöqtəsindən EB düz xəttinə perpendikulyar OD şüası çəkilib (şəklə bax). AOE bucağının ölçüsü, DOC bucağının ölçüsündən 2 dəfə artıqdır. AOB bucağının ölçüsü nəyə bərabərdir?

- а) 100° -yə;
- б) 110° -yə;
- в) 120° -yə;
- г) 140° -yə.

(1) **16.** Koordinat oxunda nöqtələr verilib: $M(-3)$, $N(-1)$ və $K(2a)$. Aydınır ki, $a > 1$. NK parçasının uzunluğu, MN parçasının uzunluğundan neçə vahid böyükdür?

ə) $2a - 1$

ə) $2a - 2$

ə) $2a - 3$

ə) $2a + 1$

(1) 17. Çevrə, üzərində qeyd olunan nöqtələr ilə bərabər qövlərə bölünüb. Nöqtələr ardıcılıqla, natural ədədlər ilə 1, 2, 3, ... nömrələnib. Əgər 10-cu və 24-cü nöqtələr bu çevrənin hər hansı diametrinin sonuna təsadüf edərsə, çevrə cəmi neçə qövsə bölünüb?

- ə) 24
- ə) 26
- ə) 28
- ə) 34

(1) **18.** Birinci printerə 90 səhifəni çap etmək üçün 10 dəqiqə lazım gəlir, ikinciyə – 15 dəqiqə. Cəmi 180 səhifə çap olunmalıdır.

Çapı ən az vaxta yerinə yetirmək üçün, birinci və ikinci printerə ayrı-ayrılıqda neçə səhifə çap etdirməliyik?

- ə) Birinciyə - 96 səhifə, ikinciyə - 84 səhifə;
- ə) Birinciyə - 100 səhifə, ikinciyə - 80 səhifə;
- ə) Birinciyə - 108 səhifə, ikinciyə - 72 səhifə;
- ə) Birinciyə - 117 səhifə, ikinciyə - 63 səhifə.

(1) **19.** Koordinat müstəvisində yerləşən və təpə nöqtələri $M(3; 0)$ və $N(9; 4)$ olan MN parçasını, M nöqtəsinə tərəf saat əqrəbi istiqamətində 90° fırlatdılar. Fırlanma nəticəsində alınan MN_1 parçanın N_1 təpə nöqtəsinin koordinatlarının cəmi nəyə bərabərdir?

ə) 1-ə;

ə) 2-ə;

ə) 3-ə;

ə) 4-ə.

Məlumatların kifayət etməsi

(1) **20.** Yemiş, qarpız və balqabağın çəkilərinin ədədi ortası 8 kq-a bərabərdir.

İki şərt verilib:

I. Qarpızın çəkisi, balqabağın və yemişin çəkilərinin cəmindən 6 kiloqram azdır.

II. Qarpızın çəkisi, balqabağın və yemişin çəkilərinin fərqindən 6 kiloqram çoxdur.

Qarpızın çəkisini müəyyən etmək üçün:

- ə) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyil;
- ə) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyil;
- ğ) I və II şərtlər birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyil;
- ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;
- ç) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyil.

(1) 21. ABCD paraleloqramının A təpə nöqtəsi koordinat bařlanđııı ilə üst-üstə d ř r.

İki řert verilib:

I. B nöqtəsinin koordinatlarıdır (3; 7).

II. D nöqtəsinin koordinatlarıdır (9; 0).

C nöqtəsinin koordinatlarının nəyə bərabər olduđunu müəyyən etmək   n:

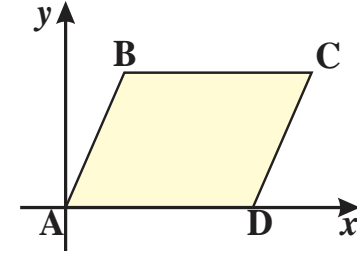
 ) I řert kifayətdir, II isə kifayət deyil;

 ) II řert kifayətdir, I isə kifayət deyil;

 ) I və II řertl r birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyil;

 ) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II řert kifayətdir;

 ) Verilən řertl r birlikdə götürüldükdə də kifayət deyil.

(1) **22.** Siyirmədə yalnız mavi və qırmızı karandaşlar var. Mavi karandaşların sayı, qırmızı karandaşların sayından artıqdır. Siyirmədə olan karandaşları üç qardaş bərabər sayda elə böldü ki, hər birinə ya yalnız mavi, ya da yalnız qırmızı karandaşlar düşdü.

İki şərt verilib:

I. Siyirmədə cəmi 15 karandaş var.

II. Siyirmədə olan karandaşlardan 5-i qırmızıdır.

Siyirmədə neçə mavi karandaş olduğunu müəyyən etmək üçün:

ə) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyil;

ə) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyil;

ç) I və II şərtlər birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyil;

ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;

ç) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyil.

(1) **23.** x və y – ədədlərdir.

İki şərt verilib:

I. $0,2x < 0,4y - 1$

II. $0,4x < 0,8y + 1$

x və y ədədlərindən hansının böyük olduğunu müəyyən etmək üçün:

- ə) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyil;
- ə) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyil;
- ç) I və II şərtlər birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyil;
- ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;
- ç) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyil.

(1) **24.** Düz prizma və onun haqqında iki şərt verilib:

I. Düz prizmanın təpə nöqtələrinin sayının, tillərinin sayına nisbəti $2 : 3$ kimidir

II. Düz prizmanın üzlərinin sayının, tillərinin sayına nisbəti $1 : 2$ kimidir

Bu düz prizmanın neçə tilinin olduğunu müəyyən etmək üçün:

ə) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyil;

ə) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyil;

ğ) I və II şərtlər birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyil;

ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;

ç) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyil.

(3) **25.** Şərab zirzəmisində birinci rəfdə, ikinci rəfdəkindən iki dəfə çox şərab butulkası düzülüb. Birinci rəfdə qırmızı şərab butulkalarının sayının, ağ şərab butulkalarının sayına nisbəti 2:3 kimidir, ancaq ikinci rəfdə 4:1 kimidir. Əgər birinci rəfdə 100 butulka qırmızı şərab olarsa, ikinci rəfdə neçə butulka ağ şərab var?

Cavabınızı əsaslandırın.

(3) **26.** Düzbucaqlının bir tərəfinin uzunluğu, bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucağın katetinin uzunluğundan üç dəfə azdır. Düzbucaqlının sahəsinin bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucağın sahəsinə nisbəti 5:3 kimidir. Düzbucaqlının böyük tərəfinin uzunluğunun, bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucağın katetinin uzunluğuna olan nisbəti nəyə bərabərdir?

Cavabınızı əsaslandırın.

(3) 27. Aralarındakı məsafə 100 km olan A və B məntəqələrindən, qarşı-qarşıya motosikletçi və velosipedçi eyni zamanda hərəkətə başladı. Onların hər biri sabit sürətlə hərəkət edirdi. Motosikletçi B məntəqəsinə çatdıqdan sonra, eyni sürətlə geri qayıtdı və 25 km getdikdən sonra, A məntəqəsinə tərəf hərəkət edən velosipedçiyə çatdı. Motosikletçi A məntəqəsinə qayıdan zaman, velosipedçi A məntəqəsindən hansı məsafədə olacaq?

Cavabınızı əsaslandırın.

(3) **28.** Oğlanların sayının, qızların sayının yarısından az olan tələbə qrupu ekskursiya üçün pul topladı. Hər bir qızdan 25 lari, oğlanlardan isə 40 lari. Əgər onların cəmi 900 lari topladığı məlumdursa, qrupda neçə tələbə var?

Cavabınızı əsaslandırın.

(3) 29. Şagirdlərə aşağıdakı işi təklif etdilər:

1) Əməlləri yerinə yetirin: I. $5\frac{3}{4} - 2\frac{2}{3}$ II. $12\frac{2}{7} : 3$ III. $4\frac{2}{5} : \frac{1}{2}$

2) Düzxətli yolun bir tərəfində, eyni sırada bir-birindən 6,5 metr məsafədə 21 küknar tingi, yolun ikinci tərəfində isə, eyni sırada bir-birindən 4,5 metr məsafədə 20 şam tingi əkdilər. Küknar tinglərinin sırası, şam tinglərinin sırasından neçə metr uzundur?

3) Uzunluğu 120 m, eni isə 60 m olan düzbucaqlı formalı sahəni şumlamaq üçün traktora 12 saat lazım gəldi. Həmin traktora, uzunluğu 40 m, eni isə 30 m olan düzbucaqlı formalı sahəni şumlamaq üçün neçə saat lazım gələcək?

4) $2^5 \cdot 3^4$ ifadəsinin qiyməti hansı rəqəmlə qurtarır?

Növbəti səhifədə şagirdlərdən birinin hazırladığı tapşırıq verilmişdir:

1) I. $5\frac{3}{4} - 2\frac{2}{3} = (5 - 2) - \left(\frac{3}{4} - \frac{2}{3}\right) = 3 - \frac{1}{12} = 2\frac{11}{12}$

II. $12\frac{2}{7} : 3 = 12 : 3 + \frac{2}{7} : 3 = 4 + \frac{2}{21} = 4\frac{2}{21}$

III. $4\frac{2}{5} : \frac{1}{2} = 4 : \frac{1}{2} + \frac{2}{5} : \frac{1}{2} = 8 + \frac{1}{5} = 8\frac{1}{5}$

2) Küknar tinglərinin sırasının uzunluğu $(6,5 - 4,5) \cdot 20 - 4,5 = 40 - 4,5 = 35,5$ metr uzundur.

3) $120 : 40 = 3$, $60 : 30 = 2$, traktora lazım gələcək $12 : 3 \cdot 2 = 4 \cdot 2 = 8$ saat.

4) $2 \cdot 3 = 6$ -nın qüvvətləri 6- ilə qurtarır, $6 \cdot 3 = 18$. 8- ilə qurtarır.

- Şagird tərəfindən buraxılmış hər bir səhvi göstərin və düzgün şəkildə yazın.

Akademik qabiliyyət

Oxunmuş mətnin dərk edilməsi

Mətni diqqətlə oxuyun və düşünün. Hər sualın ehtimal olunan cavablarından verilən mətnə görə düzgün variantı seçin.

Bu və ya digər sualla tanış olduqdan sonra suala cavab vermək üçün mətnə qayıtmaq, müvafiq parçanı yenidən oxumaq və suala keçmək lazım gələ bilər. Bunu mətnin, eləcə də hər sualın sonunda verilmiş müvafiq qeydi “basmaqla” asanlaşdırma bilərsiniz.

I Təfəkkür qabiliyyəti insana məlumatı təhlil etməkdə, faktları bir-biri ilə əlaqələndirməkdə, nəticələr çıxarmaqda və arqumentli qərarlar qəbul etməkdə yardım edir. Texnoloji avadanlığın insanın əvəzinə mürəkkəb əqli əməllər yerinə yetirdiyi süni intellekt dövründə, əsas təhlükə məhz təfəkkür qabiliyyətinin pisləşməsidir. Uşaq rəqəmsal assistentlərdən hazır cavablar almağa öyrəşir, onun beyni enerjiyə "qənaət edir" və müstəqil axtarış prosesini dayandırır. Əgər uşaq "necə" fikirləşməyi öyrənməzsə, gələcəkdə o, kritik təhlil aparmaqda çətinlik çəkəcək və asanlıqla informasiya təsirinə düşəcək. Süni intellektin təlim mühitinə uğurlu inteqrasiyası 21-ci əsrdə şagirdlər arasında hansı qabiliyyətləri inkişaf etdirmək istədiyimizə dair aydın bir nəzər tələb edir. Uşaqlara necə yardım edək ki, texnologiyanın passiv istifadəçiləri deyil, prosesin aparıcıları olsunlar?

II Uşaqılıq dövründə beyin neyroplastikliklə seçilir, yeni təcrübəyə cavab olaraq asanlıqla çoxlu neyron əlaqə yarada bilər və bu da onu bildirir ki, erkən təcrübə birbaşa onun gələcək imkanlarını müəyyənləşdirir. Bu dövrdə problemlərin həlli üçün lazımi bacarıqlar formalaşır. Uşaq rəqəmsal assistentə onun əvəzinə məsələni həll etməsi üçün müraciət edəndə bu, beyni "koqnitiv çətinliyin" öhdəsindən gəlmək imkanından məhrum edir. Tədqiqatlar təsdiq edir ki, beyin "enerjinin saxlanması" prinsipi ilə işləyir. Əgər alqoritm ən asan yolu təklif edərsə, tənqidi təfəkkürə cavabdeh olan neyron əlaqələri az aktivləşir. Hazır cavablara öyrəşən uşaq problemi həll etdikdə çağırışların öhdəsindən gəlmək qabiliyyətini itirir. Eləcə də biləndə ki, məsələni, süni intellekt yolu ilə informasiya asanlıqla əlçatandır, yaddaşımız faktları az yadda saxlayır və bu da müzakirə üçün lazımi "ehtiyat"ı boşaldır. Bundan başqa, dünya haqqında öz təsəvvürləri hələ formalaşmamış uşaqlar süni intellektin çatdırdığı informasiyanı avtomatik olaraq həqiqət kimi qəbul edir. Bu, şübhə altına almaq və yoxlamaq qabiliyyətinin inkişafına mane olur.

Suallara keçid: [30](#) [31](#) [32](#) [33](#) [34](#)

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [24](#) [25](#) [26](#) [27](#) [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#) [33](#) [34](#) [35](#)

III Stenford Universitetində keçirilən genişmiqyaslı tədqiqata əsasən, "Sokrat köməkçisi" (suallarla düşünməyə təkan verən) kimi süni intellekdən istifadə edən şagirdlər riyazi məsələləri həll etdikdə ənənəvi dərsləklə çalışan şagirdlərdən daha çox maraq göstərirdilər. Bununla yanaşı, tədqiqat göstərdi ki, uşaqlar süni intellektə daha sərbəst suallar verirdilər, çünki müəllim və ya sinif yoldaşları tərəfindən mühakimə olunmaqdan qorxmurdular.

IV Süni intellektin meydana çıxması ənənəvi qiymətləndirmə metodlarını şübhə altına aldı. Ənənəvi olaraq, müəllim şagirdlərin yekun işini qiymətləndirirdi. Süni intellekt dövründə isə bu, adekvat deyil. İndi müəllimi maraqlandırmalı olan əsas məqamlar şagirdin nəticəyə necə gəlməsi, hansı mərhələləri keçməsidir. Müəllim şagirdin texnoloji avadanlığı necə idarə etmək, onun çatdırdığı cavabları necə təhlil etmək və nə kimi yenilik yaratmaq qabiliyyətini qiymətləndirməlidir. Texnoloji tərəqqi qaçılmazdır, amma insani təfəkkürün aqibəti öz əlimizdədir. Texnologiyaların təhsilə uğurlu inteqrasiyası süni intellektin təfəkkür qabiliyyətini əvəzləyən deyil, inkişaf etdirən bir alət kimi istifadəsini nəzərdə tutur.

Suallara keçid: [30](#) [31](#) [32](#) [33](#) [34](#)

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [24](#) [25](#) [26](#) [27](#) [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#) [33](#) [34](#) [35](#)

(1) **30.** Sadalananlardan hansı birinci abzasda verilən əsas məsələdir?

- ə) Çətin əqli əməlləri yerinə yetirdikdə süni intellektin effektivliyi;
- ə) Süni intellekt dövründə tənqidi təfəkkür qabiliyyətini qoruyub saxlamaq və inkişaf etdirmək;
- ç) 21-ci əsrin təlim mühitində texnologiyaların ənənəvi tədris metodları ilə inteqrasiyası;
- ç) İnformasiya axtarışında insan beyninin istifadə etdiyi enerji qənaəti prinsipi.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

(1) **31.** İkinci abzasda deyilir ki, süni intellektin istifadəsi müəyyən riskləri əhatə edir. Sadalananlar arasında hansı arqument qeyd edilən fikri əsaslandırır?

- ə) Uşaqılıq dövründə beyin neyropplastikliklə seçilir - yeni təcrübəyə cavab olaraq asanlıqla çoxlu neyron əlaqəsi yarada bilər;
- ə) Əgər alqoritm ən asan yolu təklif edirsə, tənqidi təfəkkürə cavabdeh olan neyron əlaqələri az aktivləşir;
- ç) Biləndə ki, məsələn, süni intellekt yolu ilə informasiya asanlıqla əlçatandır, yaddaşımız faktları az yadda saxlayır və bu da müzakirə üçün lazımi "ehtiyat"ı boşaldır.
- ç) Dünya haqqında öz təsəvvürləri hələ formalaşmamış uşaqlar süni intellektin çatdırdığı informasiyanı avtomatik olaraq həqiqət kimi qəbul edirlər.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

(1) **32.** Stenford Universitetində keçirilən tədqiqat nəticələrinə əsasən nəticə çıxara bilərik:

- s) Gələcəkdə süni intellekt riyaziyyatda tam olaraq ənənəvi dərslikləri və tədris metodlarını əvəz edəcək;
- ð) Süni intellekdən istifadə edən şagirdlərin ənənəvi dərsliklərə istinad edən şagirdlərdən daha yüksək akademik nailiyyətləri var;
- g) Süni intellektlə iş emosional cəhətdən təhlükəsiz mühit yaradır, müvafiq olaraq sosial həyəcanı dəf etmək üçün ən yaxşı strategiyadır;
- ç) Süni intellektin tənqidi alət kimi istifadəsi şagirdlərin motivasiyasını artırır və suallar vermək üçün emosional cəhətdən təhlükəsiz mühit yaradır.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıdış](#)

(1) **33.** Sadalananlar arasında hansı mühit süni intellektin meydana çıxdığı şəraitdə ənənəvi qiymətləndirmə metodlarının istifadəsini şübhə altına alır?

ə) Ənənəvi qiymətləndirmə işləmir, çünki süni intellektlə yerinə yetirilən tapşırıqlar hər zaman səhvsizdir;

ə) Süni intellekt müəllimə nisbətən dərs materialına daha yaxşı hakimdir və şagirdi daha obyektiv qiymətləndirir;

ğ) Müəllim tərəfindən qiymətləndirilən şagirdin işi tam olaraq süni intellekt məhsulu ola bilər;

ç) Ənənəvi qiymətləndirmə dərslik materialına əsaslanır, süni intellekt isə məlumatı müxtəlif mənbələrdən götürür.

[Mətnin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıdış](#)

(1) **34.** Sadalananlardan hansı bu mətndən çıxarılan doğru nəticədir?

- ə) Müəllim yekun işlərin qiymətləndirmə meyarlarını sərtləşdirməlidir ki, şagirdlər süni intellekt tərəfindən yaradılmış məhsulu təqdim edə bilməsinlər;
- ğ) Süni intellekt dərslər mühitinə elə inteqrasiya edilməlidir ki, "intellektual bələdçi" rolunu yerinə yetirsin – şagirdə axtarmağa və informasiyanı yoxlamağa təkan versin;
- g) Uşaqların süni intellektdən istifadəsini maksimum məhdudlaşdırmalıyıq ki, müstəqil müzakirə və koqnitiv çətinliyin öhdəsindən gəlmək qabiliyyətinin pisləşməsinin qarşısını alaıq;
- ç) Süni intellektin dərslər mühitinə uğurlu inteqrasiyası uşaqlara rəqəmsal assistentlərdən tez cavabları necə almağı, çətin əqli məsələləri yerinə yetirdikdə vaxta necə qənaət etməyi öyrətmək deməkdir.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

(9) 35. Analitik yazı

Tapşırıqda verilmiş iki müddəa ilə diqqətlə tanış olun. Birinin xeyrinə seçim edin. Seçiminizi əsaslandırmaq üçün arqumentlər gətirin və ikinci mövqeni tənqidi qiymətləndirin/təhlil edin. Müzakirəni ümumiləşdirin.

a) Başqa insanla ünsiyyətdə olduqda ümumi maraqlarımızın və oxşar xasiyyətimizin olması vacibdir.

b) Bizdən fərqli olan insanla ünsiyyət daha maraqlıdır.

Yazı işi minimum 120 sözdən ibarət olmalıdır.